



ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Behandlade förslag

Regeringens skrivelse 2016/17:71 ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen.....	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin

Riksdagen lägger skrivelse 2016/17:71 till handlingarna.

Stockholm den 2 mars 2017

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Annelie Karlsson (S), Katarina Brännström (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Niklas Wykman (M), Patrik Björck (S), Annika Qarlsson (C), Marco Venegas (MP), Christian Holm Barenfeld (M), Eva-Lena Jansson (S), Magnus Persson (SD), Fredrik Malm (L), Ali Esbati (V), Désirée Pethrus (KD), Erik Andersson (M) och Serkan Köse (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2016/17:71 ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Internationella arbetsorganisationens (ILO) beslutande församling, Internationella arbetskonferensen, antog den 12 juni 2015 vid sitt etthundrafjärde möte i Genève rekommendation nr 204 om övergången från den informella till den formella ekonomin.

Rekommendationen har enligt bestämmelserna i ILO-konventionen om samråd på trepartsbasis för att främja ILO:s normer (nr 144) remitterats till Svenska ILO-kommittén, som i sin tur inhämtat remissyttranden.

Enligt ILO:s stadgar är medlemsstaterna skyldiga att inom högst 18 månader efter Internationella arbetskonferensens session för landets lagstiftande församling lägga fram antagna konventioner eller rekommendationer för lagstiftning eller andra åtgärder.¹ I enlighet med dessa bestämmelser lämnar regeringen i skrivelsen en redogörelse för ILO:s rekommendation nr 204 om övergången från den informella till den formella ekonomin och en bedömning av eventuella åtgärder för Sveriges vidkommande.

¹ ILO Constitution, Article 19 Conventions and Recommendations.

Utskottets överväganden

ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Skrivelsen

ILO:s rekommendation

Enligt ILO:s rekommendation befinner sig en stor andel människor inom den s.k. informella ekonomin, dvs. all ekonomisk verksamhet som bedrivs av arbetstagare och ekonomiska enheter som inte i tillräcklig utsträckning omfattas av lagstiftning eller annan likvärdig reglering. De som befinner sig inom den informella ekonomin har en högre risk att hamna i fattigdom och i utsatthet än personer inom den formella ekonomin. Enligt ILO karakteriseras arbete inom den informella ekonomin av farliga och ohälsosamma arbetsvillkor, låga och oregelbundna inkomster, långa arbetsdagar och avsaknad av förhandlingsrätt, information och kompetensutveckling samt i hög utsträckning av underordning och sårbarhet.

ILO konstaterar bl.a. att en utbredd informell ekonomi inte går att förena med substantiella framsteg i arbetet med att skapa anständiga arbetsvillkor, långsiktig ekonomisk tillväxt eller full och produktiv sysselsättning för alla.

I skrivelsen återger regeringen ILO:s riktlinjer för medlemsstaternas åtgärder för att se till att arbetstagare och ekonomiska enheter, bl.a. egenföretagare utan anställda, arbetsgivare, och medlemmar i kooperativ och enheter i den sociala och solidariska ekonomin, kan övergå från den informella till den formella ekonomin och samtidigt behålla och förbättra befintliga försörjningsmöjligheter under övergångsperioden. Några av de vägledande principer som återges är beaktandet av att arbetstagarna och de ekonomiska enheterna i den informella ekonomin är olika med olika förhållanden och behov, att medlemsstaterna har olika nationella förhållanden och att det krävs skräddarsydda lösningar för respektive medlemsstat.

I rekommendationens avsnitt III om rättsliga och politiska ramar anges bl.a. hur medlemsstaterna inom ramen för lagstiftning, politik och genom andra åtgärder bör underlätta övergången till den formella ekonomin. Det anges att medlemsstaterna bör se över och kontrollera efterlevnaden av nationella lagar och förordningar för att säkerställa att de omfattar och skyddar alla kategorier av arbetstagare och ekonomiska enheter. Medlemsstaterna bör, enligt rekommendationen, se till att de i sina nationella utvecklingsstrategier eller utvecklingsplaner, och i sina strategier för att bekämpa fattigdom och

budgetar, har en integrerad politisk ram som underlättar övergången till den formella ekonomin.

Av rekommendationens avsnitt V om rättigheter och social trygghet framgår det bl.a. att medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att skapa anständiga arbetstillfällen och för att respektera, främja och genomföra grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet för personer i den informella ekonomin. Som exempel anges föreningsfrihet och ett faktiskt erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar, avskaffandet av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, faktiskt avskaffande av barnarbete och undanröjande av diskriminering vid anställning och yrkesutövning. I avsnittet anges även att medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att komma till rätta med osäkra och ohälsosamma arbetsvillkor samt främja och öka skyddet när det gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen för arbetstagare och arbetsgivare i den informella ekonomin.

I skrivelsen redogörs även för ett antal ytterligare avsnitt i rekommendationen, bl.a. om sysselsättningspolitik, incitament, efterlevnad och verkställighet samt om insamling av uppgifter och övervakning.

När det gäller genomförande av rekommendationen anges det i skrivelsen att rekommendationen beroende på omständigheterna bör genomföras i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och med hjälp av metoder som t.ex. nationella lagar och förordningar samt kollektivavtal.

Regeringens överväganden

Regeringen anför att arbetet med att underlätta en övergång till den formella ekonomin är viktigt för att främja en inkluderande och hållbar utveckling och för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. Regeringen anser att rekommendationen är ett värdefullt instrument i detta arbete. Behandlingen av rekommendationen vid Internationella arbetskonferensen visade enligt regeringen att rekommendationen har ett mycket brett trepartiskt stöd.

Regeringen beskriver det som att den informella ekonomin frodas i en miljö av arbetslöshet, undersysselsättning, fattigdom och ojämlikhet. De som arbetar i den informella ekonomin har på många sätt sämre arbets- och livsvillkor än arbetstagare i den formella ekonomin. Tillväxt räcker emellertid inte för att skapa jobb i den formella ekonomin. Sysselsättningsskapande politik behövs också. Även under den starka ekonomiska tillväxt som många utvecklingsländer upplevt det senaste decenniet har den informella ekonomin levt kvar och hämmat produktivitetens utveckling, medfört samhällsekonomiska kostnader och minskat skatteunderlaget.

Hållbara sociala trygghetssystem, fortsätter regeringen, spelar en viktig roll för omställningen till formellt arbete och möjliggör ökad produktivitet. Social trygghet bidrar till ökat arbetskraftsdeltagande och därmed till att minska och hindra fattigdom, ojämlikhet, socialt utanförskap och människors sårbarhet.

Svensk sysselsättningspolitik bedrivs enligt regeringen med ambitionen att nå det nationella sysselsättningsmålet om lägst arbetslöshet i EU 2020. Målet ska nås genom att antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ökar. En väl fungerande arbetsmarknad som tar tillvara människors kompetens och vilja att arbeta utgör grunden för Sveriges välfärd. En viktig del i regeringens jobbagenda är en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Regeringen konstaterar att samtliga remissinstanser som inkommit med remissvar till svenska ILO-kommittén anser att rekommendationen inte kräver några åtgärder i Sverige. Regeringen gör också bedömningen att rekommendationen inte föranleder några åtgärder för Sveriges vidkommande.

Motioner

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets ställningstagande

Liksom regeringen anser utskottet att rekommendationen är ett värdefullt instrument för att främja en inkluderande och hållbar utveckling och för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. Regeringen bedömer att rekommendationen inte föranleder några åtgärder för Sveriges vidkommande. Utskottet gör ingen annan bedömning.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger regeringens skrivelse 2016/17:71 till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2016/17:71 ILO:s rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin.